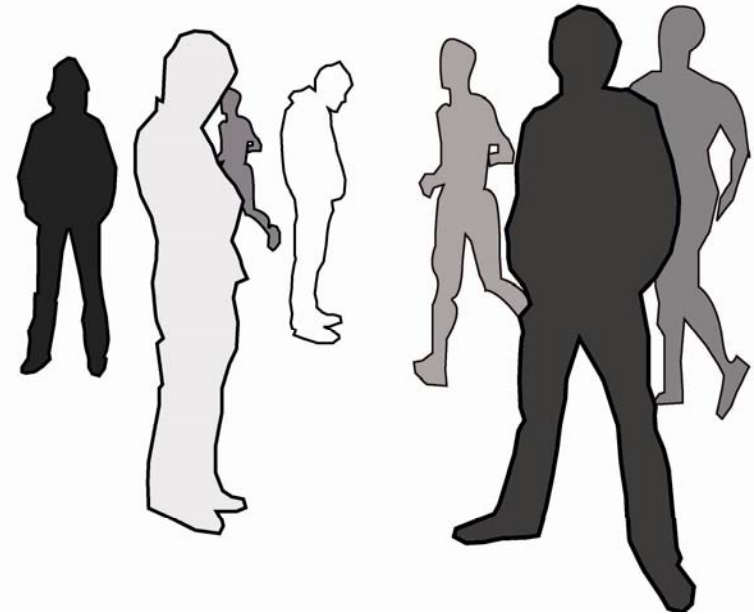

Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten

Planera för integration

- med utgångspunkt i projektet Norra Sorgenfri

Emelie Bertholdson

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap

2009

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för Landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap,
LTJ

Författare: Emelie Bertholdson

Titel: Planera för integration – med utgångspunkt i projektet Norra Sorgenfri

Engelsk titel: Planning for integration – with a basepoint in Norra Sorgenfri

Program/utbildning: Landskapsarkitektprogrammet

Huvudområde: Landskapsplanering

Nyckelord: planering, integration, segregation, Norra Sorgenfri, Malmö, möten, boendesegregation.

Handledare: Marie Larsson

Examinator: Tim Delshammar

Kurskod: EX0378

Kurstitel: Skriva om landskap

Omfattning: (hp): 15 hp

Nivå och fördjupning: Grund C

Utgivningsort: Alnarp

Månad, År: juni, 2009

Serie: Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten

Abstract

Integration is a concept that is very topical in today's multicultural-cultural society. Integration means that everyone should have the same rights, opportunities and obligations to society, regardless of extraction. What counteract integration is segregation, which implies a distinction between different groups and where there exist an inequality between them. Segregation is widespread in Sweden today and the exclusion that it creates needs to be broken.

The aim of this paper is to examine if it is possible to promote integration through physical planning. By studying government and municipal reports and publications, as well as other literature, I have tried to highlight the objectives and strategies that can be used to create a more equal society. To get a reality I have chosen to look at the plans for the Malmö area Norra Sorgenfri. Malmö has a large proportion of the population with foreign origin and have problems with segregation, where the division is mainly between the Eastern and Western parts of the city. The project of Norra Sorgenfri is meant to serve as a bridge between these two parts, a place where the entire population of Malmö can meet. By creating a district with a large variety of functions and experiences Malmö hope that North Sorgenfri will give the citizens of Malmö a common identity and pride.

Meetings are a red line through the integration process; by meeting the "other" in everyday life it will create an understanding and a sense of security. The possibilities for meetings across borders must be increased, whether in terms of jobs, in public places or in residential areas.

It is important to recognize that integration is not about "we" and "them" but that we are a whole and that it requires efforts by all city residents to overcome segregation problems. Work must be done at multiple levels and over the borders, both horizontally and vertically.

Sammandrag

Integration är ett begrepp som är mycket aktuellt i dagens multikulturella samhälle. Med integration menas att alla ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter till samhället, oavsett härkomst. Vad som motverkar integrationen är segregation, vilket innebär en åtskillnad mellan olika grupper och där det finns en ojämlikhet mellan dessa. Segregationen är utbredd i Sverige idag och det utanförskap som den skapar behöver brytas.

Målet med den här uppsatsen är att undersöka om det genom fysisk planering går att främja integration. Genom att studera både statliga och kommunala rapporter och publikationer, såväl som annan litteratur, har jag försökt lyfta fram de mål och strategier som finns för att skapa ett mer jämställt samhälle. För att få en verklighetsförankring har jag valt att titta på de planer Malmö har för området Norra Sorgenfri. Malmö har idag en stor del befolkning med utländsk härkomst och man har problem med segregation där uppdelningen främst är mellan de östra och de västra delarna av staden. Projektet med Norra Sorgenfri är tänkt att fungera som en brygga mellan dessa två delar, en plats där hela Malmös befolkning ska kunna mötas. Genom att skapa en stadsdel med en stor variation på funktioner och upplevelser hoppas Malmö att Norra Sorgenfri ska kunna ge malmöborna en gemensam identitet och stolthet.

Möten är en röd linje genom integrationsarbetet, genom att möta den "andre" i vardagen skapas en förståelse och en trygghet. Möjligheterna för möten över gränser måste öka, vare sig det gäller arbetstillfällen, på offentliga platser eller i bostadsområdena.

Det är viktigt att inse att integration inte handlar om "vi" och "dem" utan att vi är en helhet och att det krävs insatser från alla stadens invånare för att få bukt med segregationsproblemen. Arbetet måste ske på flera olika nivåer och över gränserna, horisontalt såväl som vertikalt.

Innehållsförteckning

Inledning	9
<i>Bakgrund/Problemområde</i>	9
Integration	9
Malmö och Norra Sorgenfri	9
<i>Syfte</i>	10
<i>Frågeställningar</i>	10
<i>Avgränsningar</i>	10
<i>Teorier</i>	11
Boendesegregation	11
Rätten till det offentliga rummet	11
<i>Metod</i>	12
Metodbeskrivning	12
Källkritik	12
<i>Begreppsdefinition</i>	13
Integration	13
Segregation	14
Svenskar med utländsk härkomst	15
Att planera för integration	16

<i>Norra Sorgenfri</i>	16
Bakgrund	16
Vision	17
Småskalighet och variation	17
Attraktion	17
Stråk och platser	18
Privat och offentligt	18
Grönt	19

<i>Malmö</i>	19
Åtgärdsplan för att främja integration i Malmö Stad	19
Välfärd för alla – det dubbla åtagande	20
Möten i staden	21

<i>Boverket</i>	22
------------------------	----

<i>Statliga direktiv</i>	23
---------------------------------	----

Diskussion och slutsats	25
--------------------------------	----

Vad innebär begreppen integration och segregation och hur ser man på dem idag	25
Norra Sorgenfris plats i integrationsdiskussionen	26
Kan man planera för integration och hur?	28

Referenser	31
-------------------	----

Bildförteckning

Bild på sidan 11 är tagen från Lantmäteriverket och tillägg är gjorda av författaren.

Inledning

Bakgrund/Problemområde

Jag har ett intresse av samhälls-/humanvetenskap då jag tidigare studerat socialantropologi och är därmed väldigt intresserad av den inriktningen av landskapsarkitekturen. Jag har en benägenhet att dra lite för mycket åt det hållet och måste därför förankra mig stadigt i landskapsarkitekturen genom att välja ett konkret förslag. Jag läste under hösten ett reportage i Sydsvenskan om vad Malmö har för planer i Norra Sorgenfri och blev genast intresserad. Därför har jag nu satt ihop mina intresseområden och valt att skriva denna uppsats om planering av integration, och för att förankra mina tankar, i det projekt som Malmö stad har för Norra Sorgenfri. Detta område ska enligt visionen bli en mötesplats för hela Malmös befolkning. Projektet anses just nu vara unikt i Sverige.

Jag vill se hur planering kan påverka människan, detta genom att undersöka om man kan planera för integration. Integration/segregation är ett aktuellt problem som ofta diskuteras, ur flera olika discipliner. Det är också ett oerhört komplext ämne, som kanske inte har några sanna svar.

I dagens multikulturella samhälle gäller det att kunna samexistera, vare sig man väljer att bo med andra ur samma grupp eller blandat. En förutsättning för att det ska fungera är att alla känner sig nöjda med och trygga i sin omgivning.

Integration

Sedan 1975 har svensk invandringspolitik haft två mål, dels att bevara etnisk identitet och kulturarv, dels deltagande i samhällslivet på samma villkor som den infödda befolkningen. Kärnan i integrationen är alltså de processer som leder till alltmer jämlika och likvärdiga villkor mellan människor, oavsett etnisk bakgrund. (Lena Magnusson, 2001)

Regeringens förslag till mål för integrationspolitiken är: lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. En av deras inriktningar är att skapa en positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap. (Regeringskansliet, 2008)

Från och med 2009 ingår även urbant utvecklingsarbete i integrationspolitiken. Integration är en fråga som rör alla i staden. (Regeringskansliet, 2009)

Malmö och Norra Sorgenfri

Malmö har idag 22 % invånare som är födda utomlands, och av Malmös skolbarn har 45 % utländsk härkomst (Integrationsrådet, 1999). Det är den stad i Sverige som har störst andel befolkning med utländsk härkomst (Integrationsrådet, 1999). Malmö är till viss del uppdelat i områden med olika levnadsstandard. De centrala och västra delarna har generellt en högre medelinkomst medan de östra delarna, då speciellt Rosengård, har lägre medelinkomst och också fler invånare som lever på socialbidrag. De östra delarna har även en högre andel invånare med utländsk bakgrund. (Margareta Popoola, 2003)

Området Norra Sorgenfri ligger som en brygga mellan dessa två områden, mellan centrum och de östra delarna av Malmö. Det karaktäriseras idag av industritomter och övergivna byggnader. Många byggnader används idag av konstnärer och andra mindre verksamheter då hyrorna är billiga.

Det projekt som Malmö stad har för Norra Sorgenfri handlar om att skapa en ny central stadsdel, alternativt utvidga det befintliga centrumet. Projektet ses som unikt i Sverige, där tanken dels ska skapa en ny stadsdel, men framför allt ligger fokus på att skapa en mötesplats för alla Malmös invånare. Det unika är att integreringstanken finns med på ett tidigt stadium och som en av de viktigaste punkterna.

Syfte

Uppsatsens syfte är dels att undersöka hur man planerat projektet Norra Sorgenfri utifrån ett integrationsperspektiv, hur projektet passar in i den rådande debatten, utifrån Malmös synvinkel och upp till statliga nivå. Jag vill även ta reda på hur diskussionen går allmänt på olika nivåer om hur man planerar för integration. Målet är att få en fördjupad insikt om hur planering kan främja integrationen.

Frågeställningar

Jag har valt att hålla mina frågeställningar förhållandevis breda för att ha möjlighet att ta in olika aspekter av problematiken runt integration.

- Vad innebär begreppen integration/segregation och hur ser man på dem idag?
- Kan man planera för integration och hur?

Avgränsningar

Då integration är ett stort och väldigt komplext ämne har jag varit tvungen att begränsa mig. Jag kommer mestadels att prata om integration av människor som har utländsk bakgrund då dagens debatt oftast behandlar detta ämne. Dessutom har Malmö idag ökade problem med segregation och utanförskap, vilket ofta rör människor med utländsk härkomst. Dock kommer jag att ta upp problematiken kring vilka som egentligen är segregerade .

Jag har valt att utgå från att integration är bra och något att sträva efter. I och med det har jag gjort ett ställningstagande som jag själv kan ifrågasätta, men för att få en vettig diskussion har jag valt att ha den in-

ställningen. Jag kommer ändå föra ett resonemang kring integration då det finns olika sätt att se på det.

I den litteratur jag har läst, både statliga och kommunala skrifter, samt annan litteratur, har jag valt att fokusera på de delar som behandlar planering som främjar integration, men jag har även tagit upp övergripande mål och strategier för integration då de alltid står i relation till varandra.

När man diskuterar integration kommer nästan alltid begreppet ”invandrare” upp. Jag har valt att försöka undvika just det begreppet. Det finns idag en diskussion i samhället om hur man ska förhålla sig till begreppet. Med ordet invandrare skiljer man på människor och det blir lätt ett vi och dem perspektiv, det klassificerar också in människor i en speciell grupp för alltid. Samtidigt måste det ändå finnas en medvetenhet om att det finns skillnader mellan olika grupper och att dessa måste uppmärksammas för att kunna åtgärdas.

I kapitlet om Norra Sorgenfri har jag fokuserat på vilka planer och idéer som finns för områdets utveckling i framtiden eftersom det är tankarna runt integration som jag är intresserad av. Jag har därmed inte gått djupare in på dagens situation.

Teorier

Diskussionen kring planering och integration handlar främst om två aspekter; boendefrågan och rätten till det offentliga rummet. Dessa två aspekter kommer ligga till grund för mina undersökningar och diskussioner och jag kommer därför redovisa teorier om dessa.

Boendesegregation

Boendesegregationen innebär en ständig diskussion i media och regering och kommuner satsar hårt för att minska segregationen. I och med att stadens olika områden har olika status och ger olika förutsättning för dess invånare skapas en ojämlikhet och ett orättvist samhälle (Mats Franzén, 2001). Att bo på fel adress kan leda till att både personen det handlar om och personer i dennes omgivning börjar tänka att det är personen i sig det är fel på. Det skapas en känsla av brist på erkännande. (Mats Franzén, 2001) Det blir svårt att skilja personer från områden.

Maria Popoola (2001) påminner oss om att det är viktigt att inse att det är staden i sig som är segregerad, inte stadens olika delar. Även inom områden som anses vara segregerade finns segregation. Staden får inte ses som olika delar utan istället som en helhet. (Maria Popoola, 2001) Jag anser att även arbete och boende hänger starkt ihop, utan en god bostad är det svårt att få arbete, utan arbete är möjligheterna att välja sitt boende begränsade.

Att människor av samma bakgrund bor tillsammans kan bero på flera saker. Det är inte bara ett resultat av tvångsplacering eller få valmöjligheter som gör att människor bosätter sig i vissa områden. Människor söker sig i vissa fall till folk ur samma grupp, då det skapar en gemenskap och en trygghet. (Maria Popoola, 2001) Dock ska man vara försiktig när diskussionen närmar sig det antagandet. Forskning visar på att till exempel de som invandrat till Sverige gärna vill bo i etniskt blandade områden (Irene Molina, 2005).

Vare sig segregationen är påtvingad eller självvald är det när bostadsområden får olika status som problemen skapas (Mats Franzén, 2001).

Rätten till det offentliga rummet

Vem har rätt till det offentliga rummet och vad innebär det? Frågan är i allra högsta grad intressant för stadsplanering. I ett demokratiskt samhälle gäller det att alla ska känna att de har rätt att vistas på våra offentliga platser, och helst vilja vistas där tillsammans med andra.

I det svenska folkhemsbygget har ledordet för planering varit goda och jämlika boendemiljöer. Det innebär i slutändan att alla människor ska passas in i samma mall, antagandes att alla har samma önskemål. Det samma gäller för de offentliga miljöerna i staden, de planeras för att uppfylla allmänhetens krav på en god plats. Ett offentligt rum som uppfyller allas behov innebär en svårighet. I och med att man anpassar en plats efter vissa normer kommer det alltid finnas människor som faller utanför den normen. (Karin Bradley, Ola Broms Wessel, Moa Tunström, 2005)

Istället är en bra planering en planering som främjar olikhet, men rättvis olikhet. Det bör finnas ett dubbelt system där allas basrättigheter tillses, som rätten till det offentliga rummet, vare sig det gäller ett deltagande eller rättsligt skydd eller gränsvärden för miljöstörningar. Samtidigt behövs ett system som främjar olika uttryck och levnadsformer, olika sätt att använda det offentliga rummet. I och med detta tankesätt måste kultur och grupptillhörighet ses som något föränderligt. (Karin Bradley, Ola Broms Wessel, Moa Tunström, 2005).

Samtidigt som staden fräschas upp, görs trygg och förbättras i förhållandena för fattiga och etniska minoriteter städar man samtidigt bort det oönskade, de som inte passar in i mallen. (Karin Bradley, Ola Broms Wessel, Moa Tunström, 2005)

Även planeringen för variation och spänning blir någon sorts ”kontrollerad heterogenitet”(Karin Bradley, Ola Broms Wessel, Moa Tunström, 2005). Om vi till exempel skapar en plats som är öppen, trygg och lättöverskådlig stänger vi samtidigt ute människor som vill hålla sig i skymundan. (Karin Bradley, Ola Broms Wessel, Moa Tunström, 2005)

Metod

Metodbeskrivning

För att komma fram till ett resultat har jag använt mig av litteraturstudier där jag först har tittat på visionen och planförslaget som Malmö har tagit fram om Norra Sorgenfri. För att sätta in dessa planer i ett sammanhang har jag övergripande studerat Malmös planer, mål och strategier för att få en lyckad integration. Efter det sträcker jag mig ytterligare längre och undersöker vad regeringen och Boverket har att säga om problematiken, även här försöker jag inrikta mig på vad den fysiska planeringen spelar för roll. Genom att studera olika rapporter från skilda nivåer vill jag undersöka om det finns en röd tråd genom planeringen.

Jag har använt mig av litteraturstudier för att jag har velat göra en jämförelse mellan de olika nivåerna. Därför har jag även till störst del använt mig av rapporter från kommun och statliga verk då det är den problematiken jag vill undersöka. För att få en uppfattning om hur integration och segregation uppfattas i övrigt har jag även studerat antologier och uppslagsverk.

Mitt angreppssätt kommer att vara vad det innebär med integration, om det går att göra något åt problemet med hjälp av med planering, eller om det är på andra plan man måste arbeta för att uppnå det. För att komma fram till detta kommer jag att använda projektet Norra Sorgenfri som exempel och undersöka hur det är planerat att utvecklas, vad man har för tankar kring det .

Källkritik

Då jag till stor del har använt mig av statens och kommunernas rapporter och analyser av integration och segregation är det en delvis vinklad bild jag har tagit till mig. Det mesta jag läst bygger helt eller delvis

på de statliga direktiven. Jag är medveten om det, men samtidigt som det ger en vinklad syn är det den synen som präglar Sverige idag, och det är det jag vill undersöka i den här uppsatsen.

Bilden av olika samhällsproblem är inte statisk, den ändrar sig från tid till tid. Vad vi anser är rätt idag kan ha förändrats till imorgon. Jag är medveten om att det inte är några allmängiltiga teorier som läggs fram, utan istället hur man idag ser på problemen.

Att bilden kan förändras har jag observerat när det gäller Malmös åtgärdsplan för att främja integration i Malmö stad (1999) som är en del av storstadssatsningen. Även om den bara är tio år gamla har man här ett synsätt som idag ses som förlegat.

I åtgärdsplanen finns många bra tankar men den är delvis framställd på ett sätt som underminerar vad den försöker åstadkomma. Den handlar i princip uteslutande om människor med utländsk härkomst, vilket på ett sätt är förståeligt då segregationen i Malmö framförallt är etnisk. Det jag reagerar mot är att Malmö stad här glömmer att det finns fler grupper i samhället som lever segregerat, även människor med svensk.

När det gäller en plan för en stad borde man väga in alla segregerade grupper. Det är framförallt viktigt att inse att det inte bara är upp till de segregerade grupperna att integrera sig, utan alla människor i staden ska vara delaktiga. Malmö ersatte 2004 den åtgärdsplanen med en ny satsning med arbetsnamnet ”Välfärd för alla – det dubbla åtagandet” (2007). Den nya satsningen har istället inställningen att hela Malmö måste integreras, att det är allas ansvar.

Begreppsdefinition

Då jag i rapporten använder ett par olika begrepp som är komplexa och kan tolkas lite olika har jag valt att här nedan förklara och definiera dem. Detta för att du som läsare ska förstå hur jag vidare har resonerat. Det är viktiga begrepp i dagens samhällsdiskussion och det finns ingen självklar definition på dem, bara en diskussion om dem. Jag kommer att börja beskriva dem utifrån hur uppslagsverken benämner dem för att sedan förklara och diskutera dem utifrån hur de framställs i olika skrifter. Då integration är starkt knutet till segregation har jag valt att ta upp båda dessa begrepp, utan det ena skulle det andra inte finnas. Jag har även valt att definiera vilket begrepp jag ska använda för personer som flyttat till Sverige, för även här finns en stor problematik runt begreppen.

Integration och segregation är uttryck som används frekvent i samhällsdebatten, och ofta ses som varandras motsatser. Men det är mycket mer komplicerat än så. Man kan mycket förenklat säga att segregation handlar om fysisk åtskillnad medan integration handlar om befolkningens förhållande till samhället (Boverket)

Integration

Kommer från latinska ordet i ’nteger ”hel”, ”fullständig”, ”ostympad”. (Nationalencyklopedin)

Nationalencyklopedin definierar integration som

- en process som leder till att skilda enheter förenas, även resultatet av en sådan process.

Svenska akademien uttrycker det snarlikt,

- förena eller sammanföra till en enhet.

I Bra Böckers Lexikon har de en mer utförlig beskrivning

- den sammanhållning och den samverkan mellan olika element som är förutsättningen för ett väl fungerande samhälle. Den sociala integrationen antas bygga på olika faktorer, t.ex. värdegemenskap

mellan individer och grupper eller förekomsten av en långt driven arbetsfördelning och specialisering i samhället.

Det uppmärksammas också att begreppet integration används begränsat när man talar om behovet att integrera olika kategorier av människor i samhället. Att det då handlar om att få en fungerande samlevnad mellan minoriteter och majoriteter. (Bra Böckers Lexikon, 2000)

Integration innebär alltså att alla invånare ska ha samma rättigheter till det samhället, även samma skyldigheter.

Integration behöver inte innebära att människor från olika grupper bor blandat. Det viktigaste är att alla har samma grundläggande rättigheter, skyldigheter och möjligheter, oberoende av vilken härkomst man har. Vi ska kunna mötas och umgås i ett offentligt rum.

Integration är en process för att samhället ska bli helt, att alla får en plats i det gemensamma samhället, oavsett bakgrund eller grupp-tillhörighet. Det bygger på ömsesidigt ansvar. (Lena Magnusson, 2001) Målet är att ingen, oavsett grupp-tillhörighet, ska ha sämre livschanser än majoritetsgruppen på grund av härkomst (Boverket, 2008)

Svårigheten med integration kan vara att man vill bevara och förändra etnisk identitet och kulturarv på samma gång. Risken för assimilation, att en mindre grupp totalt anpassas in ett större kollektiv, är alltid överhängande. Detta är ett begrepp och en åtgärd som man idag tar avstånd ifrån. Det handlar inte om att minoritetsgrupper ska anpassas in i majoritetssamhället utan att alla grupper ska få finnas till på sina villkor. (Lena Magnusson, 2001)

Segregation

Kommer från latinska ordet se'grego 'avskilja och senlatinska segrega 'tio 'separation. (Nationalencyklopedin)

Segregation beskrivs i Nationalencyklopedin

- som det rumsliga åtskiljandet av befolkningsgrupper. Segregation kan ske på grundval av social status, rastillhörighet, etnisk tillhörighet mm. Den kan vara frivillig och påtvingad, ofrivillig.

Och i Bra Böckers Lexikon som en

- ”strävan att hålla isär olika befolkningsgrupper genom att t.ex. hänvisa dem till skilda bostadsområden eller skolor.”

Med segregation menas att grupper i samhället bor geografiskt och socialt åtskilda. Begreppet segregation innebär också de processer och den dynamik som upprätthåller avskildheten. (Lena Magnusson, 2001)

Segregation delas ofta upp i tre dimensioner:

- Demografisk: fysisk åtskillnad mellan olika grupper i samhället med avseende på exempelvis ålder, kön, hushåll.
- Socioekonomisk: fysisk åtskillnad mellan olika grupper med avseende på inkomst, yrke och social härkomst.
- Etnisk: fysisk åtskillnad mellan olika grupper med avseende på nationalitet, religion, kultur osv.

(Boverket, 2007)

Socioekonomisk och etnisk segregation är de som innebär mest problem. Segregation i sig behöver inte vara enbart negativt, men när det sammanfaller med en lägre standard på boende och omgivning blir det ett problem.

”Segregation upprättar och bekräftar en hierarkisk skillnad mellan minst två grupper. En icke hierarkisk skillnad däremot innebär ingen segregation.” (Mats Franzen, 2001)
Segregationsdiskussionen innebär alltså att man pratar om orättvisor. I ett ojämlikt samhälle finns segregation.

Samtidigt är det viktigt att inse segregation inte enbart behöver vara negativt. Vi antar oftast att de boende i segregerade områden (då främst de med sämre standard) ofrivilligt har blivit placerade där. Men segregation är ibland ett resultat av människans egna val. (Margareta Popoola, 2001).

I teorin skulle människor kunna bo segregerat men ändå vara integrerade. En grundförutsättning för det skulle i så fall vara att alla bostadsområden, stadsdelar och kommuner kunde erbjuda boendeförhållanden som ger människor möjlighet till deltagande i samhällslivet och att det finns mötesplatser där människor med olika etniska och socioekonomiska bakgrund och olika erfarenheter kunde träffas. (Boverket, 2007)

När vi diskuterar segregation handlar det ofta om områden som är utsatta eller marginaliserade. Men vi måste då komma ihåg att det inte är områdena i sig som är segregerade utan staden. De områden med hög andel inrikes födda svenskar och höginkomsttagare är ofta mer homogena än områden som är ”invandrar”-täta områden. (Boverket, 2007)

Svenskar med utländsk härkomst

Det finns en problematik med att välja vilket begrepp man ska välja att benämna olika människor i Sverige för att undvika att lägga en värdering i det. När det kommer till människor med annat ursprung än Sverige bli det särskilt problematiskt. Dels finns frågan om vilka som räknas till det denna grupp, handlar det om människor som är födda i ett annat land, eller också de som har föräldrar som är födda utomlands.

Det finns diskussioner att begreppet invandrare bör tas bort ur språkbruket. På ett sätt låter detta som en bra idé; varför ska man skilja på människor beroende på varifrån de kommer eller hur länge de bott i Sverige. Samtidigt kan det vara farlig att inte uppmärksamma de skillnader som faktiskt finns mellan dem som är födda i Sverige eller i utlandet då forskning visar på tydliga skillnader i välfärden i fråga om boende, arbete och hälsa. (Lena Magnusson, 2001)

Då jag anser att begreppet invandrare kan ha en dålig klang i vissa sammanhang har jag valt att inte använda begreppet. Istället har jag valt att använda begreppet ”utländsk härkomst” som innefattar både första och andra generationens härkomst.

Att planera för integration

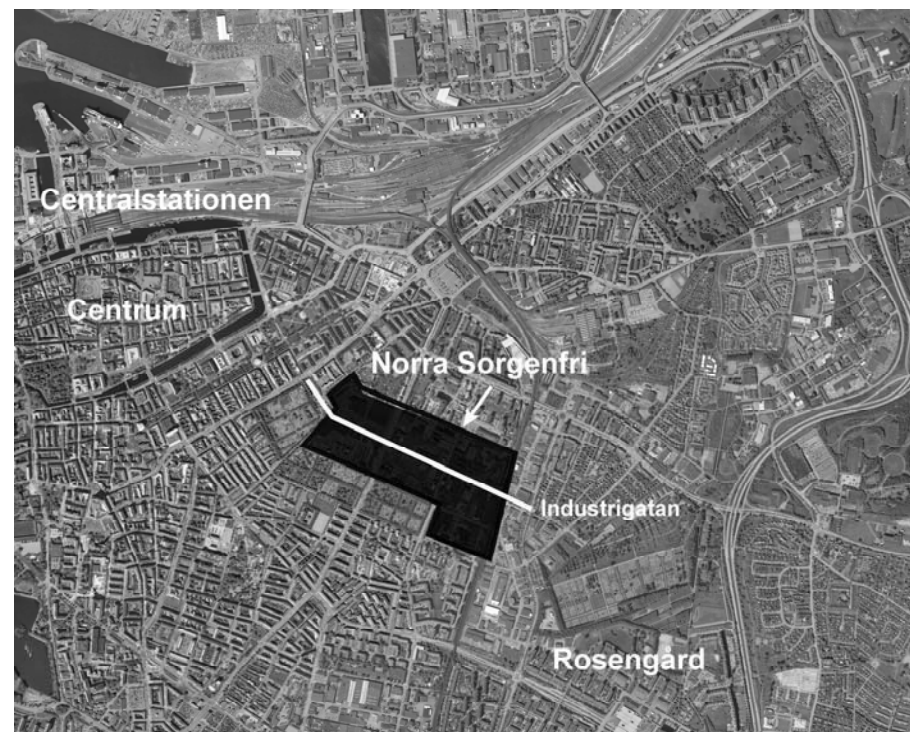
I följande del av uppsatsen presenterar jag framför allt beskrivningar av arbetet med att främja integration från olika nivåer; stadsdel, kommun, statligt verk och statliga direktiv. Min avsikt är att göra en jämförelse mellan dessa i fråga om synen på mål och åtgärder, och använda Malmös projekt med Norra Sorgenfri som konkret exempel. Därmed kommer jag börja med att presentera planerna för Norra Sorgenfri för att sedan arbeta mig uppåt i nivåerna. Fokus kommer i möjligaste mån att ligga på fysisk planering. I diskussionskapitlet som följer kommer jag sedan att jämföra och reflektera över de resultat jag har fått fram.

Norra Sorgenfri

Jag har i beskrivningen av projektet Norra Sorgenfri främst fokuserat på vilka visioner som finns för området, och mindre på hur det ser ut och fungerar idag. Jag utgår både från den första visionen Malmö la fram och det påföljande planförslaget.

Bakgrund

Området Norra Sorgenfri ligger som tidigare nämnts mellan Malmös centrum och de östra delarna, strax sydöst om centrum. Det är Malmös äldsta industriområde och har fungerat som detta sen slutet av 1800-talet. Dessförinnan bestod området av gårdar och betesmarker. Idag består området mestadels av industrier och annan mindre verksamheter, stora ödetomter och fallfärdiga byggnader. Kvarteren är stora och består av ett rutnät. (Olga Schlyter, 2006). Tidigare har Norra Sorgenfri haft ett perifert läge i staden, men efter att staden växer ligger det numera centralt. Runt omkring området börjar det hända saker, ny utveckling och nya förutsättningar gör att området är relevant för en omvandling (Malmö stadsbyggnadskontor, 2006).

© Lantmäteriverket Gävle 2009. Medgivande I 2008/1959 (text och illustration av författare)

Kartan visar Norra Sorgenfris strategiska placering mellan centrum och Rosengård. Även det viktigaste stråket genom området, Industrigatan, är utsatt.

Vision

Malmö stad vill enligt översiktsplanen att området ska utvecklas till innerstadskaraktär och integreras med den befintliga innerstaden. Genom att utveckla Norra Sorgenfri skulle detta kunna bli ett stråk mellan Malmös östliga och västliga delar. Det är tänkt att Norra Sorgenfri ska bli en del av staden där folk kan mötas på lika villkor, en jämlik stadsdel. Stadsdelen ska underlätta för positiv integration och ge en gemensam identitet till malmöborna. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008)

Det ska inte bli ett spektakulärt område utan istället unikt i sin enkelhet. Planförslaget föreslår att kärnvärdena vid områdets utveckling är mångfald, småskalighet och variation. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2006)

Här nedan kommer jag att redogöra mer konkret för vad Malmö har planerat för Norra Sorgenfri.

Småskalighet och variation:

De idag stora kvarteren ska bytas ner i mindre enheter för att skapa ett attraktivt område med stor variation. Varje del ska få en inbördes variation som bygger på bebyggelse, funktion, människor, aktiviteter, verksamheter, stil och så vidare. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2006)

Genom att planera för en stor variation mellan byggnader, verksamhetslokaler och hustyper, är det tänkt att många människor kan få sina behov tillfredsställda. Om det är intressant för människor med olika livsstil att bo här ökar det mångfalden och variationen.

Det ska finnas många olika platser och offentliga rum med olika karaktär för både de boende och besökare, detta ökar lusten att ta sig runt i området. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008)

Ett sätt för att låta variationen bli verklighet är att istället för att låta byggherrar få stora sammanhängande områden, dela upp områdena i små enklaver så att de får bygga på flera ställen (Malmö stadsbyggnadskontor, 2006). De verksamheter som idag finns i lokaler i området, som förenings-, konstnär- och småföretagarverksamheter, ska få vara kvar då de är en tillgång för området och skapar en variation i sig (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

Attraktion

Spänningen med innerstaden är att det sker så många olika aktiviteter och att det alltid händer nya saker. Detta lockar människor. För att göra Norra Sorgenfri lika spännande vill man hitta unika attraktioner som bygger på de befintliga byggnaderna och verksamheterna. Det ska vara attraktioner som drar mycket folk och de ska ha ”offentlig karaktär och locka en bred publik” (Malmö stadsbyggnadskontor, 2006).

För att sprida besökarna i området ska attraktionerna ligga utspridd längs Industrigatan, speciellt längst åt öster och längst åt väster för att skapa målpunkter i båda ändar av området.

I Malmös studie ”Möten i staden” (2006) använder man sig av följande träffande tankegångar.

Tänk om

- man hade en Stadiumbutik, ett konstgalleri och en halalrestaurang bredvid varandra, i en bottenvåning på Turning Torso...
- man öppnade ett konstmuseum i Kroksbäck...
- SFI, svenskundervisning för invandrare, fanns på Universitetsholmen...

(Malmö stad, 2006)

Jag tolkar det som att det är denna vision som Malmö stad vill uppnå i Norra Sorgenfri. I planförslaget står det att ”På ett medvetet sätt ska

planeringen och omvandlingen av området bidra till att det i framtiden finns aktiviteter, platser och verksamheter som lockar människor av olika bakgrund, livsstil, kön och ålder”.

Genom att möta den ”andre” i vardagen ökar förståelsen för varandra och därmed integrationen, och Malmö stad har här en stark idé om hur man ska kunna åstadkomma detta.

Stråk och platser

Då Norra Sorgenfri ska bli en brygga mellan Malmös östra och västra delar och en plats där Malmös befolkning kan mötas, har man i planförslaget ägnat mycket tid åt hur man bäst kan planera för detta. Norra Sorgenfri ses idag som en barriär, men genom att istället göra området till ett stråk bildar man en fungerande helhet i staden. Också hela Norra Sorgenfri är tänkt att vara uppbyggt av ett nät av stråk och mötesplatser, där Industrigatan, som löper från öst till väst genom området, ska bli huvudstråket där den mesta aktiviteten sker. Runt omkring Industrigatan ska det finnas ett gatunät i mindre skala. Samtidigt ska vara lätt att röra sig i hela området och de flesta gator ska ligga på allmänplatsmark. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

Norra Sorgenfri ska bestå av levande stadsgator där folk lever och rör sig. För att skapa detta är det tänkt att entréer och offentliga lokaler ska vara öppna ut mot gatan så att det finns liv under hela dygnet, vilket också ökar tryggheten. Inne i kvarteren ska det finnas mindre och mer intima platser och gröna rum som ska locka människor att uppehålla sig här. För att skapa den variation som man vill åstadkomma ska rummen ha olika uttryck och att det ska finnas en plats för alla. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008). Det krävs också att kvarteren upplevs som trygga, och något som skapar trygghet är närheten till människor, vilket jag återkommer till i frågan om privat och offentligt.

Det är tänkt att fotgängare och cyklister ska stå i fokus i Norra Sorgenfri, enligt rapporten ökar trivseln i områden som är promenadvänliga. Även kollektivtrafiken ska ha en framträdande roll, busstrafiken ska utvecklas och det lämnas även plats för lätt spårtrafik i Industrigatans planering. Kollektivtrafiken ökar kontakten mellan centrum och Rosengård. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

Privat och offentligt

Grundtanken i planförslaget är att det ska finnas en tydlig gräns mellan privat och offentligt samtidigt som en visuell kontakt mellan de båda ska skapa en känsla av trygghet och delaktighet. Man menar att samspillet mellan det storskaliga/småskaliga och offentligt/privat är viktigt för områdets planering. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

För att göra gatan, det offentliga, tryggt och intressant ska alla byggnader ha en aktiv fasad med mycket fönster och entréer både mot gatan och in mot gårdarna. En viktig aspekt som man håller hårt på är att det i bottenvåningarna på husen ska finnas lokaler, för verksamhet och butiker, inte bostäder. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

Detta för att skapa en levande stad. När man ser andra människor känner man sig trygg vilket gör att fler uppehåller sig i området. För att ytterligare göra området tryggare ska alla gårdar vara öppna.

Det offentliga livet ska riktas ut mot gatan, främst mot Industrigatan där mycket människor kommer att röra sig och folk från hela Malmö kommer samlas. Inne i kvarteren är det tänkt att det ska finnas små torgbildningar som ska upplevas privata men samtidigt ha en offentlig karaktär. Här ska boende och arbetande i området kunna dra sig tillbaka samtidigt som besökare kan hitta nya spännande plaster. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

Grönt

I planförslaget konstateras det att Norra Sorgenfri idag har en stor brist på gröna miljöer. Detta vill Malmö stad åtgärda genom att skapa ett sammanhängande grönt nätverk i området. Det ska inte vara några få stora grönområden utan istället många små sammanflätande grönstråk. Det ska i varje kvarter finnas en gröning och de offentliga rummen ska också ha gröna inslag som exempelvis alléer för att binda samman de olika områdena. Den yttre miljön i området ska vara attraktiv och inbjudande. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

En annan viktig planeringsaspekt med de gröna inslagen är att skapa förutsättningar att binda samman närliggande rekreationsområdet Bulltofta med centrum. Även detta kan medverka till att Norra Sorgenfri går från barriär till länk. (Malmö stadsbyggnadskontor, 2008).

Det finns en tydlig linje genom visionen och planförslaget att Norra Sorgenfri ska bli en mötesplats för hela Malmös befolkning och därmed öka integrationen. Området ska försöka binda ihop staden för att försöka skapa en helhet.

Malmö

Malmö har en stor del befolkning med utländsk härkomst, närmare 40 procent (Malmö stad, 2007-12-13). Med en så diversierad befolkning gäller det att alla kan verka och leva tillsammans, alla måste få samma rättigheter och ha samma skyldigheter. Segregationen har på senare år ökat i Malmö, förstärkt av 90-talets lågkonjunktur, detta trots åtgärder och ekonomiska satsningar. Det finns idag stora skillnader i befolkningen när det gäller arbete, boende, ekonomiska resurser och tillgång till kultur, service, sociala nätverk och god hälsa. (Integrationsrådet i Malmö, 1999) I Malmö förvärvsarbetar 64 % av invånarna, mot rikets 76 %. Av utrikes födda är förvärvsarbetartalet nere i 41 %, och om man börjar titta på de olika stadsdelarna i Malmö råder ännu större skillnad. (Malmö stad, 2007-12-13)

När segregation innebär en ojämlikhet i boende, arbete och hälsa kan känslor av mindervärde och av att vara förbisedd uppstå. (Mats Franzen, 2001)

Malmö stad tog 1999 fram en åtgärdsplan, (Integrationsrådet i Malmö, 1999), för att få bukt på de problem som finns. Denna plan kom 2004 att kompletteras med en satsning som fick namnet "Välfärd för alla – det dubbla åtagandet". Inom denna satsning finns ett projekt som ämnar öka Malmöbornas möjlighet till möten, "Möten i staden". Jag kommer att plocka fram essensen ur de tre dokumenten.

Åtgärdsplan för att främja integration i Malmö Stad

Det finns i åtgärdsplanen en övergripande vision som Malmö vill arbeta mot.

De vill ha en stad:

- "där alla människor tillmäts lika värde och mångfalden betraktas som en resurs" (Integrationsrådet i Malmö, 1999, s5). Alla malmöbor ska ha samma rättigheter och samma skyldigheter oavsett bak-

grund. Utifrån sina förutsättningar ska man delta och bidra till samhällets utveckling. (Integrationsrådet i Malmö, 1999)

- ”utan främlingsrädsla, diskriminering, främlingsfientlighet och rasism” (Integrationsrådet i Malmö, 1999, s5). Nyckelordet ska vara respekt. Man måste se varandras olikheter som självklara och naturliga men samtidigt se det som är gemensamt. Detta kan göras lättare genom att ordna fler möjligheter för människor med olika bakgrund att mötas, i arbetsliv och bostadsområden men även i kultur-, förenings- och samhällsliv. (Integrationsrådet i Malmö, 1999)
- ”ett gemensamt språk, gemensamma rättsnormer och gemensamma mötesplatser” (Integrationsrådet i Malmö, 1999, s5). Det måste finnas en gemensam grund att stå på, en nivå där alla kan kommunicera. Samtidigt som man ska respektera varandras språk och åsikter ska det svenska språkets betydelse betonas och landets lagar och författningar följas. (Integrationsrådet i Malmö, 1999)

För att de här visionerna ska bli verklighet har Malmö stad lagt fram ett antal åtgärder och förslag.

Kommunen har som ansvar att erbjuda alla medborgare en god och likvärdig service, man ska också möjliggöra för en ökad integration av invånarna. Genom att utveckla skola, fritid, kultur, föreningsliv, socialtjänst, äldreomsorg m fl. kan detta bli en möjlighet. Så länge det finns områden som anses bättre eller sämre än andra kommer segregationen att finnas kvar. De som har möjlighet att bo i bättre områden kommer att välja det medan de som inte har det kommer att bli förpassade till områden med sämre förutsättningar. (Integrationsrådet i Malmö, 1999)

En annan viktig aspekt är att det på kommunen borde finnas en stor spridning på medarbetare, med folk från olika grupper i samhället, för att det ska bli lättare att ge folk service med djup och kvalitet. (Integrationsrådet i Malmö, 1999)

Vidare anser kommunen att genom övergripande fysisk planering och andra strategiska planer ska skapa mötesplatser där vi kan mötas oberoende på bakgrund, den ska förbättra möjligheterna till förståelse mellan olika kulturer och grupper och ge stöd åt insatser som ökar människors integration. Man ska använda sig av exempel från andra aktörer, både inom och utom kommunen. (Integrationsrådet i Malmö, 1999)

För att motverka främlingsrädsla, diskriminering, främlingsfientlighet och rasism ska kommunen genom särskilda utbildnings- och informationssatsningar öka folks medvetenhet och förståelse. Genom För att komma till rätta med sådana åsikter krävs ett långsiktigt arbete, man vill använda sig av särskilda utbildnings- och informationssatsningar för att öka folks medvetenhet och öka förståelsen. (Integrationsrådet i Malmö, 1999)

Välfärd för alla – det dubbla åtagande

I den nya satsningen ”Välfärd för alla – det dubbla åtagandet” som påbörjades 2004, har man försökt gå ifrån tanken på ”vi” och ”dem”. Det här är ingen renodlad plan för integration, fokuseringen ligger istället på att skapa en stad för alla, utan att koncentrera sig på svenskar med utländsk härkomst. I och med att Malmö försöker skapa en bra stad för alla ökar chanserna till en bra integrerad stad.

Det dubbla åtagandet innebär att kommunen ska möjliggöra att alla Malmöbor har en välfärd som ger en god levnadsstandard, samtidigt som Malmö tillsammans med Lund ska fungera som en tillväxtmotor för Skåne och Öresundsregionen. De två är beroende av varandra för att fungera, utan en fungerande välfärd växer inte regionen, på samma sätt kan inte välfärden höjas om inte regionen utvecklas. (Malmö stad, 2007-12-13)

Även i den nya satsningen konstateras det att Malmö är på väg in i en ny situation, en förändring, den gamla industristaden omvandlas till kunskapsstad. Främmande möten och mångfald skapar både en spänn-

ande identitet åt Malmö samtidigt som det kräver utmaningar. Malmö stad inser att de står inför stora utmaningar vad gäller utanförskap och segregation. Trots tidigare åtgärder, vilket jag tolkar är den tidigare åtgärdsplanen, och ekonomiska satsningar har problemen inte lösts.

(Malmö stad, 2007-12-13)

Det finns fem områden som Malmö stad har fokuserat sig på att förbättra.

Arbete: förvärvsfrekvensen för gruppen 20-64 år ska öka från dagens ca 64 % till ca 75 %. En rad konkreta åtgärder ska genomföras. Några exempel är praktik- och lärlingsplatser, utvecklad introduktion för nyanlända samt validering av utländsk akademisk utbildning. Arbete är förutsättningen för försörjning, boende och trygghet. (Malmö stad, 2007-12-13)

Utbildning: för att underlätta för ungdomar att ta sig in på arbetsmarknaden ska skolan förbereda eleverna på ett bra sätt. En viktig del för att bäst tillgodogöra sig kunskaper är det svenska språket. Man menar att bristen på svenskakunskaper är en del av grunden till de problem som finns på skolorna i Malmö idag. Fler lärare, bättre svensk- och modersmålundervisning och ett större föräldraengagemang ska bidra till problemens lösning. (Malmö stad, 2007-12-13)

Boende och mötesplatser: liksom i resten av Sverige har bostadsbyggandet i Malmö legat på en låg nivå. Det bidrar till att ungdomar har svårt att hitta boende som i sin tur leder till trångboddhet. Samtidigt har de senaste årens stora inflyttning av familjer med utländsk bakgrund lett till stor segregation. Människor i behov av samhällets stöd har i många fall förvisats till samma områden. Malmö kommun har liten möjlighet att påverka boendefrågan, men genom kommunägda MKB kan man ändå göra några förbättringar. På stadens initiativ planeras byggande av hyresrätter. Kommunen har även uppdrag med att ta fram åtgärder för att skapa mötesplatser som bidrar till kontakter över gränserna. Exempel på detta är olika kulturevenemang. (Malmö stad, 2007-12-13)

Trygghet: Malmö stad har som mål att alla ska kunna känna sig trygga i hemmet, på arbetet, i närområdet och ute på stan. Idag upplevs otryggheten som störst inne i centrum, men den är även närvarande i vissa stadsdelar. Som åtgärd vill man ge ökade resurser åt Malmöpolisen och även ta initiativ till lokala program där många olika grupper, som sociala myndigheter, polis, föreningar, fastighetsägare och näringsliv ska engageras. (Malmö stad, 2007-12-13)

Tillväxt: För att skapa tillväxt krävs det att näringsliv och företagande fungerar bra och positivt. Man måste gå igenom hinder och möjligheter för utveckling. Genom samarbete mellan kommunen och företagen kan man öka sysselsättningen och verka positivt för regionen. (Malmö stad, 2007-12-13)

Satsningen ”Välfärd för alla – det dubbla åtagandet” avslutades i årsskiftet 2008/2009 och man arbetar nu med en utvärdering.

Möten i staden

Stadsbyggnadskontoret i Malmö har ett projekt, ”Möten i staden” (2006) som är en del i arbetet med att nå målen i ”Välfärd för alla”. Målsättningen med satsningen är att skapa fler vardagliga möten mellan människor. Skriften konstaterar att problemet kanske inte är att vi bor segregerat utan snarare att vi inte möts över gränserna i det offentliga rummet. (Stadsbyggnadskontoret, 2006)

Det är viktigt att alla Malmöbor upplever att de har tillgång till det offentliga rummet. Om alla funktioner som rör en specifik person är koncentrerade till ett område kan personen känna sig ovälkommen i stadens andra rum, och sällan besöka dessa. Stadsbyggnadskontoret anser att ett sätt att åtgärda detta är att placera funktioner som hela Malmöns befolkning använder i en attraktiv del av staden, då skapas vardagliga möten. Detta kan även innebära att placera vissa unika funk-

tioner ute i stadens periferi för att på så sätt locka folk dit (Stadsbyggnadskontoret, 2006).

Idag är många Malmöbos rörelsemönster helt skilda, i vissa fall möts de ytterst sällan (Stadsbyggnadskontoret, 2006). Det innebär att vi inte möter den ”andre” i vardagen vilket kan leda till otrygghet och misstänksamhet inför den andre. För att kunna överkomma dessa problem krävs att det skapas naturliga mötesplatser i staden. Genom att skapa en relation mellan form och funktion, mellan det sociala och det fysiska rummet menar Stadsbyggnadskontoret att det går att åstadkomma en förändring mot det bättre (Stadsbyggnadskontoret, 2006).

Efter studier av olika grupper och typer av människor har stadsbyggnadskontoret kommit fram till en idealisk mötesplats kan skapas.

Den idealiska mötesplatsen ska locka olika typer av människor, vilket påverkas av placeringen av platsen liksom av en variation av funktioner på platsen. Viktiga faktorer att ta hänsyn till är tillgänglighet, trafik-säkerhet och en bra fysisk utformning. (Stadsbyggnadskontoret, 2006) Att ge platsen en tydlig karaktär och en tydlig identitet kan stärka intrycket av den och därmed skapa ett intresse för den. Viktigt är också att skapa en trygghet. (Stadsbyggnadskontoret, 2006)

För att en sådan här plats ska bli verklighet krävs ett samarbete mellan olika aktörer. Den kommunala aktören står för de ramar och möjligheter som krävs för att olika parter ska engagera sig, de står för den fysiska utformningen. Den privata aktören bidrar med verksamheter och aktiviteter. Slutligen bidrar den offentliga aktören med sin närvaro och sitt engagemang. (Stadsbyggnadskontoret, 2006)

Boverket

Då boendet är en central del av människors liv och grunden till välbefinnande och livskvalitet är det viktigt att sträva mot integration i boendet och på bostadsmarknaden liksom det är i övriga samhällsområden. (Boverket, 2008-01-24) Boverket arbetar aktivt för att minska segregationen på bostadsmarknaden.

Boverkets arbetsgrupp för Stadsutveckling för integration höll 2006 i Flemingsberg ett seminarium där det diskuterades hur man kan främja integration genom övergripande fysisk planering och stadsutveckling. Ur seminariet kom en rapport med viktiga funderingar och några konkreta förslag, dessa redovisas kortfattat nedan.

För att lyckas med en positiv utveckling mot integration måste sambanden mellan de olika delarna i kommunernas planering bli mer tydliga, det ha funnits svårigheter att få ihop det bostadssociala perspektivet i den fysiska planeringen och tvärtom. För att nå en hållbar utveckling måste de olika perspektiven på stadsutveckling samordnas, arbetet måste ske med både sociala och fysiska medel. Dessutom behöver integrationsfrågor diskuteras även på regional nivå. Man behöver titta både på den lilla och den stora skalan. (Boverket, 2007)

Tidigare har regeringen i storstadssatsningen fokuserat på utsatta områden, men man måste börja se staden som en helhet, se hur olika områden kan sammanlänkas för att skapa en hel stad. Det är staden och relationerna i den som är segregerade, inte människorna. (Boverket, 2007)

Arbete är en viktig aspekt för integrationen. Boende nära andra arbetslösa ökar risken för arbetslöshet. Detta kan bero på försvagade sociala nätverk, för många arbetssökande per arbetsförmedling eller att boende i ett område som har dåligt rykte kan orsaka att arbetsgivare drar sig för en anställning. Arbete innebär i de flesta fall en ökad social kontakt,

delaktighet i den sociala gemenskapen och möte med människor. Allt detta bidrar till en positiv integration. Integration och sysselsättning måste länkas ihop bättre än det gör idag. (Boverket, 2007)

Det konstateras att det är de som har det bäst som driver segregationsprocessen, höginkomsttagare bor generellt mer segregerat än låginkomsttagare. De som har störst möjlighet att välja var de vill bo bor mer koncentrerat än de med mindre valmöjligheter. Då omgivningarnas sociala sammansättning har stark effekt på levnadsförutsättningarna borde man blanda boende i det lilla grannskapet mer än i större block inom stadsdelen. Här har kommunerna en möjlighet att påverka i och med detalj- och översiktsplan. Var kommunen väljer att placera flyktingar kan också ha en effekt. (Boverket, 2007)

Att möta den andre i vardagen är ett viktigt inslag för att öka förståelsen mellan människor. Genom att möta människor som är olika oss själv konfronteras vi med våra fördomar och föreställningar om den andre. (Boverket, 2007) Möten sker sällan av en slump. Genom att låta funktioner som vi använder varje dag vara placerade på ett sådant sätt att det främjar möten kan vi skapa en mer dynamisk stad. För att få ut folk till alla stadens delar behövs något unikt som bara finns på den platsen i staden, därtill behövs bra kommunikationsmöjligheter och tillgänglighet. Ibland kan det till och med vara nödvändigt med konstruerade möten (Boverket, 2007).

Seminarier frambringade några konkreta medel som är möjliga att använda sig av. Man kan som tidigare nämnts skapa mötesplatser och offentliga platser som kan användas av alla, liksom ta hand om och förvalta befintliga attraktiva platser. Genom att överbygga barriärer, såväl fysiska som psykiska barriärer, skapas möjligheter att närma oss varandra. Detta kräver även bättre kommunikationer som når ut till alla och förenar stadens olika delar. (Boverket, 2007)

En viktig åtgärd är att skapa trygghet, detta är speciellt viktigt när det gäller möten med nya människor eftersom detta ofta kan skapa en otrygghet i sig.

Men integration handlar mer om att påverka tänkandet, än konkreta förslag. Samtidigt har den fysiska planeringen och utformningen en bidragande effekt och ett symbolvärde. (Boverket, 2007)

Statliga direktiv

Regeringen konstaterar i sin rapport ”Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration” (2008) att den ökade mångfalden hos befolkningen leder till många positiva effekter och en positiv förändring, men den kan även innebära vissa problem. När olika värderingssystem möter varandra innebär det potentiella konfliktsituationer. (Regeringskansliet, 2008)

Regeringen satte 1997 upp övergripande mål för integrationspolitiken, som sedan har reviderats i olika omgångar till 2008 då följande mål lades fram:

- Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- En samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för.
- Ett samhälle fritt från diskriminering.

(Regeringskansliet, 2008-09-23)

Dessutom har regeringen även på senare tid lagt till mål för urban utvecklingspolitik;

- Färre individer i utanförskap i stadsdelar som präglas av utanförskap.
- Färre antal stadsdelar som präglas av utanförskap
- Fler stadsdelar, samt storstäder och större städer i sin helhet, som präglas av ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling för att öka konkurrenskraften.

(Regeringskansliet, 2008-09-23)

Det finns i utredningen ett avsnitt som kallas ”En positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap”. Det handlar om att förbättra levnadsvillkoren i stadsdelar med ett utbrett utanförskap, samt att minska antalet stadsdelar som har ett utbrett utanförskap. Åtgärder behöver sättas in för att bryta det utanförskapet som individer präglas av i sådana stadsdelar. Detta ska lösas genom att öka utbudet och efterfrågan på arbetskraft samt utveckla skolor, service och infrastruktur. Insatserna kommer att bidra till en bredare socioekonomisk sammansättning i bostadsområdena. (Regeringskansliet, 2008)

För att lyckas med dessa insatser behövs en samordning mellan stat och kommun i de mest drabbade stadsdelarna. Ansvarsområdena ska vara tydliga för staten respektive kommunen. Från kommunens sida anser regeringen att det är viktigt att stadsdelar med utbrett utanförskap uppmärksammas i planering och analyser av framtida utveckling, det är viktigt att alla tar del av utvecklingen. (Regeringskansliet, 2008)

En satsning på hållbara städer skulle kunna vara en del av lösningen, där trygga omgivningar, lokalisering av service, möjlighet till lek och rekreation och säkra och effektiva kommunikations- och transportlösningar är möjliga medel. (Regeringskansliet, 2008)

Regeringen har dock i budgetpropositionen för 2009 föreslagit att målen för politikområdena Integrationspolitik och Urban utvecklingspolitik upphävs. Detta för att den administrativa delen som handlar om politikområden ska ändras. Istället hamnar dessa två under ”Integration

och jämställdhet”. Regeringen föreslår att målet ”lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund” istället ska vara ett riksdagsbundet mål. (Regeringskansliet, 2008)

Diskussion och slutsatser

Jag kommer i diskussionen först diskutera mina frågeställningar utifrån det material jag har fått fram. Därefter kommer jag att försöka sätta in projektet Norra Sorgenfri i debatten, från den lilla skalan på kommunnivå, upp till de statliga direktiven. Invävt i diskussionen kommer jag att lägga fram slutsatser som jag kommit fram till under arbetets gång.

Vad innebär begreppen "integration" och "segregation" och hur ser man på dem idag?

Det verkar som att problematiken runt begreppen integration och segregation ökar för var dag som går. I och med att vi blir mer och mer mångkulturella ökar även svårigheterna, i mötet med det nya är det många som känner osäkerhet och otrygghet. Det gäller att hitta ett sätt att närma sig varandra, att leva sida vid sida trots olikheter.

Det går inte att prata om integration utan att nämna segregation, utan segregation skulle vi inte behöva någon integration. Detta om man använder segregation som Mats Franzén (2001) definierar det, att segregation innebär en hierarkisk skillnad mellan olika grupper och områden. Det är här jag anser att en del av problematiken ligger, att segregation handlar om ojämlikheter, inte olikheter.

Diskussionen om integration handlar alltså inte främst om att alla ska bo integrerat utan att vi ska kunna mötas och umgås i ett gemensamt rum. Det behöver inte vara enbart negativt att olika grupper bor åtskilda, det skapar ju en trygghet att vara omgiven av liknande folk, så länge man möter folk från andra grupper på en daglig basis. Det är när de segregerade grupperna, och då främst de med sämst social standard, bli isolerade och upplever en diskriminering som vi har ett problem. Det gäller även att inse, som Boverket (2004) menar, att människor i privilegierade grupper bor möjligen än mer segregerat. Det bor färre

människor med utländsk härkomst i privilegierade områden än det bor svenskar i områden med lägre status (Boverket, 2004). Det innebär att det är lika problematiskt om de ur privilegierade grupper bara stannar i sina kvarter.

För att förstå den "andre" behöver vi se den i vår vardag, ju fler gånger man ser någon och dess vanor och levnadsstil, ju mer välkänt blir det och otryggheten byts ut till trygghet.

En annan svårighet som finns i diskussionen om segregerade grupper och svenskar med utländsk härkomst är att svaga ekonomiska grupper nästan alltid jämföras med de med utländsk härkomst, speciellt debatten om huruvida olika områden är segregerade. I ett sådant ställningstagande förstärker man föreställningen om svenskar med utländsk härkomst som en homogen grupp.

Det jag har funderat på när jag har läst litteraturen är att i diskussionen om integration för människor med utländsk härkomst pratas det ofta om att man måste öka möjligheterna för dem att integreras med oss. Jag ser två problem med detta. Det mest uppenbara är att trots försöken att komma ifrån ett vi/dem perspektiv, är det fortfarande det man utgår ifrån. Och detta hör delvis ihop med att det oftast handlar om att *de* ska integreras med *oss*, inte att de som exempelvis redan är integrerade ska integreras med de andra grupperna. Ansvar läggs på dem, efter vår förmodade excellenta planering, att ta steget och integreras. Nu inte sagt att all litteratur jag läst tar upp det på detta sätt, en del försöker att visa på just det här, att vi alla i samhället måste delta för att uppnå resultat. Ett exempel på en enligt mig felaktig inställning är att kommunen i Åtgärdsplanen för Malmö (1999) nästan enbart tagit upp problemen med segregationen för invånare med utländsk härkomst. Jag anser, liksom flera andra källor att hela samhället måste integreras, invånare med svensk härkomst är i allra högsta grad segregerade, om inte ännu

mer. Innan vi lämnar tanken på att det är de som ska integreras med oss kommer vi inte komma undan problemen.

Dock har både regeringen och även Malmö uppmärksammat att åtgärderna mot segregation ska gälla alla medborgare i Sverige, inte bara de med utländsk härkomst. Detta är en genomgående tråd i dagens debatt, att vi måste börja se Sverige som en helhet istället för som olika delar. Hela resonemanget runt integration, och bra fungerande städer i allmänhet bygger på att man har ett holistiskt synsätt, både vad det gäller olika fysiska delar av staden, organisationen i sig eller stadens invånare. Malmös satsning ”Välfärd för alla – det dubbla åtagandet” stämmer bra överrens med regeringens mål som sätts upp i ”Egenmakt i utanförskap – satsningar som bidrar till integration”. Man säger här att ”integrationspolitikens mål ska främst uppnås genom generella insatser som nå ut till hela befolkningen, oavsett födelseland eller etnisk bakgrund.” (Regeringskansliet, 2008). Alltså ska åtgärderna inte enbart riktas mot dem som anses segregerade. Det är viktigt att inse att integrationsdiskussionen innefattar oss alla.

Istället för att se mångfald och mångkultur som ett problem borde vi se det som en resurs. Med tanke på hur världen krymper har vi ett stort försprång med så många olika kulturer och språk som finns i Sverige. Vi måste använda oss av dem istället för att arbeta mot dem. Ungefär samma åsikt uttrycker Malmö i sin satsning Välfärd för alla, ”Det mångkulturella blir för Malmö en stark profil, och en ytterst betydelsefull del av våra förutsättningar inför framtiden.” (Malmö kommun, 2007)

Slutsatsen är att vi måste fortsätta på linjen att för att skapa ett hållbart samhälle för alla invånare gäller det att börja se Sverige som en enad helhet. En helhet där det finns olikheter men där man istället för att se problem med dessa olikheter använder dem till något positivt. Vi måste

även se människor som en del av Sverige, inte en del av en grupp i Sverige.

Norra Sorgenfris plats i integrationsdiskussionen

Planerna som Malmö har för Norra Sorgenfri anses unika i Sverige idag. I alla fall långt fram i integrationstanken. Att försöka förena en stad som idag har svårigheter med segregation och utanförskap är en stor utmaning. Även om det kanske inte kommer bli så rosenskimrande som i visionen så visar Malmö att man har viljan och att man satsar på alla sina invånare. Bara det gör att Malmös invånare kan känna ett framtidshopp. Inte desto mindre är det en bra vision Malmö Stad lägger fram. Enligt min mening har de fångat det väsentliga i de mål och strategier som diskussionen om integration har plockat fram. Urbant utvecklingsarbete är sedan 2009 en del av regeringens integrationspolitik är urbant utvecklingsarbete, och här är Norra Sorgenfri ett bra exempel på långt framskridna planer. En aspekt som jag tycker är särskilt viktig är inställningen att integration ska innefatta alla stadens invånare, vi är alla delaktiga i den processen. Norra Sorgenfri är tänkt att innehålla delar som lockar hela Malmös befolkning.

Malmö Stad vill att området ska bli en del av centrum. I centrum rör vi oss och möter olika slags människor, det är i princip den mest jämlika delen av staden. Här känner sig de flesta välkomna, till skillnad från olika bostadsområden där det ofta finns grupper som känner sig ovälkomna. Genom att Malmö utvecklar centrum till att även inbegripa Norra Sorgenfri bidrar de till en hållbar utveckling när det gäller integrationsfrågor.

För att skapa en stad för alla trycker Malmö stad hårt på att placeringen av olika funktioner är viktig (Malmö Stad, 2007). De säger både att vardagliga funktioner ska placeras i attraktiva delar för att skapa fler möten, samtidigt som man vill placera vissa funktioner ute i periferin

för att dra människor ut till alla områden. Jag tror att båda två är viktiga. Malmö stad måste visa att centrum är till för alla, att det är en offentlig plats som har något att erbjuda för hela befolkningen. Samtidigt behövs en genomströmning i de yttre områdena för att skapa en förståelse även för dessa områden, och för att folk ska mötas också i dessa miljöer.

Det finns en tydlig koppling till projektet Norra Sorgenfri i de här tankegångarna. En av de viktigaste åtgärderna i projektet är att sätta in speciella funktioner som kan skapa ett intresse för olika grupper av Malmös befolkning. Visionen pratar om saluhall, idrottsanläggning, marknad och museer. Saker som drar olika sorters människor.

Malmö behöver ett integrationens Turning Torso skriver Bjarne Enquist i en artikel i Sydsvenskan. Ett projekt som sammanför människor, mellan invånare och omvärld. Detta för att överbygga klyftan mellan de östra och västra delarna av Malmö. Kan Norra Sorgenfri vara den bryggan? Både vara till för lokalbefolkningen samtidigt som det är något som drar folk och kan skapa en stolthet hos Malmös människor. I planförslaget (2008) vill Malmö att Norra Sorgenfri ska skapa en identitet åt stadens befolkning, något som de kan identifiera sig med och vara stolta över. Jag tror att om inspirationen håller i sig kan man komma en bit på vägen. Tillsammans med andra åtgärder kan man komma långt. De ska synas att kommunen satsar på det här, och att de satsar på att alla ska få tillgång till området, så att det inte slutar med att det blir ett nytt Västra Hamnen med höga hyror.

Liksom Boverket tycker jag att kommunen, i mitt fall Malmö, har flera mål mot integration, men inte många medel. Det är nödvändigt att börja diskutera vad man tycker ska förändras och vart man vill komma, men någon gång måste man sätta igång. Rent planeringsmässigt tycker jag att man nog kan arbeta ännu mer för att främja integrationen i Norra Sorgenfri.

Jag ser vissa svagheter i förslaget med Norra Sorgenfri. I teorin ser det fantastiskt ut, att dels göra en uppskattad stadsdel, som kan öka till Malmös dragningsplats, dels att området i sig ska bli en brygga som förenar de olika delarna i Malmö och främjar integrationen. Det är en stor börda att lägga på ett område. Självklart inser jag att Malmö stad inte försöker göra det omöjliga utan att det mer är ett steg i rätt riktning och om det fungerar är det något nyskapade. Men frågan är hur man ska få det att lyckas, om det är realistiskt att skapa en plats, en hel stadsdel med samma dragningskraft som ett gammalt centrum. Jag ser paralleller till Möllevångstorget som i alla fall fram till idag har den blandning och det levande stadsliv som Malmö vill att Norra Sorgenfri ska få. Men Möllevångstorget har en historia, det har vuxit fram under en lång tid, och många människor har en koppling till området. Kan detta skapas över några år?

Det handlar i grunden om vad människor vill, vad de är intresserade av. Det går alltid att skapa förutsättningar för något bra, göra en bra planering. Men det är människor med egen vilja vi har att göra med, det får vi aldrig glömma.

Med tanke på diskussionen om vems det offentliga rummet är, och hur vi planerar stadens rum så att det ska finnas något för alla tycker jag att man i visionen för Norra Sorgenfri har lyckats bra. De pratar om det stora och det lilla, Industrigatan som ett stort stråk som ska dra mycket människor. De mindre rummen inne i kvarteren där man kan dra sig undan, där varje plats ska ha sitt speciella uttryck. Jag funderar dock på hur dessa små rum kommer att uppfattas, jag undrar om de kommer upplevas alltför privata. I planförslaget pratar Malmö om att de dels ska dra folk in i de mindre kvarteren med en variation och spänning, samtidigt pratar de om att rummen främst ska vara till för boende och arbetande i området. Det finns en risk att ingen utomstående kommer våga sig in. Men det beror helt på vad man har för avsikter med dessa

mindre rum, jag får ingen riktig klarhet från planförslaget om vad man vill.

Jag har tidigare pratat om en planering som främjar olikhet, men en rättvis olikhet. Alltså att vi har olika önskemål och olika drömmar, krav på vår omgivning. Istället för att planera för neutrala platser, att bygga för att en viss plats ska passa alla, kan det vara mer att planera olika platser för olika behov. Men att alla dessa platser får samma planerings- och underhållsstatus. Då blir områdena segregerade, men inte diskriminerade. Dock måste vi någonstans mötas på daglig basis. Jag tycker att det är det här som Norra Sorgenfri vill uppnå, man vill skapa en variation i området, olika platser med olika funktion, med olika mått av offentlighet och med olika uttryck. Detta samtidigt som det finns ett större stråk där alla möts, där vi får se den ”andre”.

Kan man planera för integration och hur?

När jag kommer till frågan om det går att planera för integration, har jag insett att det är en mycket komplex fråga som det inte finns något rätt svar på. Källorna jag har studerat verkar vara oeniga om hur mycket som verkligen kan åstadkommas med hjälp av fysisk planering. Dock delar jag åsikt med många att för att uppnå en lyckad integration behöver man arbeta över gränserna, både vertikalt och horisontalt. Vertikalt mellan olika kommuner, stadsdelar, institutioner, horisontalt mellan olika nivåer, från stadsdelsnivå, genom kommun, regional och upp till nationell nivå.

Jag anser att staden i och med funktionssepareringen gick mot ett mer segregerat tillstånd. I och med att vi rör oss på få platser minskar möjligheterna för möten med andra människor. Det vi måste arbeta mot idag är en ökad aktiv användning av stadens olika delar. Man måste

börja se till en helhet inom staden, inte bara fokusera på enskilda områden. För att få en fungerande stad krävs att det finns en dialog mellan de olika områdena, ett samarbete. De olika områdena måste länkas ihop, man måste kunna röra sig mellan områdena, både fysiskt och psykiskt.

Vad de flesta källor (Boverket, 2006; Malmö stad, 2008) är överrens om är att möten skapar en förståelse för varandra vilket också innebär en plattform för att skapa ett mer integrerat samhälle. Dessa möten kan innebära att på daglig basis möta människor i vardagen, ett arbete som innebär möten. Ju mer folk möts, avsiktligt eller oavsiktligt, desto mer ökar toleransen. I visionsprogrammet för Norra Sorgenfri (2006) betonas det att när olika grupper av människor möts och ser varandra i innestaden underlättas positiv integration och malmöborna får en gemensam identitet.

För att underlätta för möten mellan olika människor kan staden utformas på ett sådant sätt att möten underlättas. När det gäller vardagliga möten, möten i staden, kan gaturummen få en utformning som inbjuder till uppehåll. Genom att placera funktioner både centralt och i stadens periferi ”tvingar” man människor att uppsöka platser som de kanske inte annars skulle ta sig till.

Flera källor är även överrens om är att en av de viktigaste förutsättningarna för en lyckad integration är arbete (Integrationsrådet, 1999; Bor vi i samma stad, 2005, Den delade staden, 2001, Boverket, 2006). Ett arbete betyder att man kommer ut i samhället och möter nya människor, det betyder att man har en egen inkomst och har en viss möjlighet att välja vart och hur man vill bo. Regeringen skriver i sin rapport ”Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration” (2008) att fler arbetstillfällen leder till bättre integration. Rent personligen innebär det att man får en självkänsla, ett arbete betyder för många att man bidrar till något, att man är någon.

Arbete är även en möjlighet till möten, dock spelar den fysiska planeringen inte lika stor roll här, men det är fortfarande viktigt att ha med i åtanke. Att planera in väl fungerande kommunikationer underlättar för arbete på andra platser i staden än där man bor.

Boende har en stor roll i integrationsprocessen, många källor, liksom jag, anser att det inte alltid krävs att vi bor integrerat, men vi måste se till att de olika bostadsområdena får förhållandevis lika status. Detta kan i förlängningen innebära att vi faktiskt kommer att bo mer integrerat. Som Mats Franzén (2006) skriver innebär segregation att det finns en ojämlikhet mellan olika delar. Utan denna ojämlikhet existerar inte segregation, bara olika ställen att bo på. Jag anser att om man ökar standarden och estetiken i utemiljöerna i områden som har sämre förutsättningar så höjer man statusen och fler människor vill flytta hit. När det gäller bostadsmarknaden och olika bostadsområden betyder det att göra dessa mer attraktiva, genom exempelvis fräschare och tryggare utemiljöer, skapa fler möjligheter för olika grupper att uppehålla sig utomhus och att underlätta för verksamheter, såsom närbutiker, att etablera sig.

Andra sätt för att främja integration är delade upplåtelseformer. Kommunerna kan i sina detaljplaner bestämma vad för verksamheter och boendeformer man vill ha i olika delar av staden. Mycket styrs idag av privata intressen, men kommunerna har ändå en möjlighet att påverka detta. I Norra Sorgenfris fall innebär det till exempel att man låter byggherrar få små men flera områden att bygga på. Liksom att det sagt att det i bottenvåningarna på husen är meningen att det ska finnas verksamheter och inte boende. Blandade upplåtelseformer innebär också att kommunen sätter regler för hur mycket av det nybyggda som är hyres- respektive bostadsrätter.

Genom att "tvinga" folk till platser dit de vanligtvis inte skulle ta sig är ett sätt att skapa möten. Att placera offentliga och andra viktiga bygg-

nader på strategiska platser är ett sätt att få en större rörelse på stadens invånare. Ibland är det befogat att skapa konstgjorda möten för att de över huvud taget ska ske.

Det är viktigt att förhindra barriärer mellan olika områden och funktioner. Norra Sorgenfri är ett exempel på hur man i Malmö försöker ombilda en barriär, som dagens industriområde utgör, till ett stråk som istället sak binda ihop staden. Barriärer kan även vara grönområden, vägar eller stora byggnader. Psykiska barriärer är svårare att övervinna men möjligtvis viktigare. Det kan handla om att vissa områden anses otrygga, eller att människor inte anser att de hör hemma överallt.

Måste alla offentliga platser vara tillgängliga för alla grupper? I Sverige har vi en föreställning om att vi inte får utesluta någon, och därför planerar och bygger vi för att tillgängliggöra för den stora massan. Många planerare jagar den goda stadens offentliga rum som de anser en gång fanns skriver Kristiaan Borret (2005). Men jag undrar om det offentliga rummet var till för alla, eller finns det bara en idé om det? För i tiden försökte man ju gömma undan det som man inte tyckte passade in. Kanske måste vi börja leta efter nya offentliga rum. När man planerar för "alla", utesluter man inte ändå många grupper då? Ett exempel; en offentlig plats, ett torg som ska tillgodogöra många behov, handikappanpassat, tillräckligt ljus/mörkt för att kännas tryggt men samtidigt spännande, alla ska vilja vara här. Men grupper som inte vill umgås i stora sociala sammanhang, som är annorlunda, eller uteliggare som stängts utanför samhället för att de inte passar in. Vart ska de ta vägen? Kanske är det så att vi delvis måste gå ifrån den allmängiltiga tanken om att allt ska passa alla. Istället kanske vi borde planera olika platser som tillgodogör olika behov. Plaster som främjar olikhet. På ett sätt talar det emot upplägget i uppsatsen om att vi ska försöka integreras mer. Men det är nyttigt att ta upp och tänka på sidor som inte faller inom ramen för det som vi vill se som rätt. Hur man än gör kommer det att finnas grupper som känner sig åsidosatta och osynliga. Ska vi ta det som ett negativt inslag i den perfekta värld vi försöker skapa, eller

ska vi ta tillvara på dem och försöka integrera dem i samhället på sina villkor?

I planförslaget (2008) för Norra Sorgenfri står att ”tillgängligheten till det offentliga rummet är grundläggande för den demokratiska staden” och detta borde innefatta alla.

I integrationsplanen för Malmö betonar man att det ska finnas en spridning på medarbetare på kommunen för att medverka till en större förståelse och en fördjupad kunskap om de olika behov som finns. De anser att anställningspolitiken har en avgörande roll i integrationsarbetet. Jag anser att detta hänger ihop med vad Lars Orrskog (2005) skriver om när han pratar om lyssnande planerare. Nästan alla planerare kommer ur samma befolkningsgrupp, hur påverkar det vår planering?

Vi utgår i princip alltid en del från sig själv när vi analyserar, det är svårt att komma från den etnocentriska världsbilden. Alla har en bakgrund, en historia som vi använder sig av även i vårt arbete. Det är viktigt att hela tiden vara medveten om det, att veta vad vi utgår ifrån, ifrågasätta sina åsikter. Även på detta plan måste integrationen bli större. Det är lätt att hamna i den sitsen som Malmö gjort med sin integrationsplan, att man ändå planerar för ”dem” och ”vi” när man bara ser det från ett håll. Det går att komma ifrån detta på flera sätt. Att alltid ha en diskussion med de inblandade, boende och användare, är en början. Men för att verkligen komma till grunden med problemen anser jag att det krävs en ökad integration även på planeringsstadiet.

Det handlar om att försöka utvidga synen på planering. Dels genom att ständigt ha en dialog med de berörda parterna och använda sig av deras kunskaper. Dels att man bland planerare har en blandad bakgrund så att vi redan där får in olika synsätt och åsikter. Enligt mig är en kombination av dessa två det mest framgångsrika om vi vill ha en lyckad planering, både allmänt och som främjar integration.

Jag känner att det finns många mål att uppnå men inte lika många tillvägagångssätt. Det verkar inte finnas några direkta riktlinjer att gå efter när man planerar för integration. Jag tror att vi måste lyssna ännu mer på de som lever i staden, hur de ser på sin omgivning och vad de anser skulle kunna förena stadens invånare. Det behövs en större diskussion med de inblandade, från boendenivå upp till politikerna.

Liksom i de flesta andra diskussioner som rör landskapsarkitektens arbete efterlyser jag ett större samarbete, både mellan olika discipliner och mellan olika nivåer. Vi måste inse att stadens problematik inte kan lösas i delar, utan istället behöver vi ett holistiskt synsätt. Den här debatten har funnits länge, men det finns fortfarande en lång väg kvar att gå.

Det vi måste komma ihåg är att enbart den fysiska planeringen inte kan lösa våra problem med segregation och öka integrationen. Det krävs att arbetet sker på många plan, planeringsmässigt, ekonomiskt, socialt. Även att det ske på olika nivåer, från den lilla människan upp till nationell och även internationell nivå. Människors attityd mot varandra måste ändras, vi måste vilja förstå och möta den ”andre”.

Går det att integrera människor med hjälp av planering? Jag tror att det är en hjälp på vägen, att det skapar en grund att stå på, en möjlighet för människor att välja rätt väg.

Källhänvisningar

Tryckta källor:

Borret, Kristiaan(2005):

Diffusa städer. I Broms Wessel, Ola; Tunström, Moa; Bradley, Karin (red)): *Bor vi i samma stad*. Pocky, Kristianstad

Bra Böckers Lexikon (2000):

band 12, Bra Böckers Lexikon AB, Höganäs. ISBN 91-7119-806-7

Bra Böckers Lexikon (2000):

band 20, Bra Böckers Lexikon AB, Höganäs. ISBN 91-7119-793-1

Broms Wessel, Ola; Tunström, Moa; Bradley, Karin red (2005):

Bor vi i samma stad. Pocky, Kristianstad

Franzén, Mats (2001):

Problemet segregation: en orättvis jämförelse. I Magnusson, Lena (red): *Den delade staden. Segregation och etnicitet i landsbygden*. Boréa Bokförlag, Umeå

Integrationsrådet i Malmö (1999):

Åtgärdsplan för att främja integration i Malmö stad. Förslag utarbetat av Integrationsrådet i Malmö (11/11 1999) Antaget av kommunfullmäktige 16/12 1999.

Magnusson, Lena red. (2001):

Den delade staden. Segregation och etnicitet i landsbygden. Boréa Bokförlag, Umeå

Malmö stadsbyggnadskontor (2006):

Vision Norra Sorgenfri – inför omvandling och planarbete, januari 2006

Malmö stadsbyggnadskontor (2008):

Norra Sorgenfri Planprogram – samrådsförslag, 2008-01-09

Olga Schlyter (2006):

Norra Sorgenfri – kulturbistoriskt underlag inför planprogram. Malmö, Malmö kulturmiljö Enheten för Kulturmiljövård, Rapport 2006:026

Orrskog, Lars (2005):

Stora och små berättelser om svenskt stadsbyggande. I Broms Wessel, Ola; Tunström, Moa; Bradley, Karin (red)): *Bor vi i samma stad*. Pocky, Kristianstad

Popoola, Margareta (2001):

Hyresvärdarnas inflytande över segregationen. I Magnusson, Lena (red): *Den delade staden. segregation och etnicitet i landsbygden*. Boréa Bokförlag, Umeå

Boverket (2007):

Hur kan man främja integration genom övergripande fysisk planering och stadsutveckling?, Flemingsberg 2006, Boverkets arbetsgrupp Stadsutveckling för integration, Dokumentation av seminarium. Dnr: 219-759/2007

Elektroniska källor:

Boverket:

Integration och segregation i boendet – begrepp och indikatorer, ISBN: 91-7147-872-8, Boverket internt. Dnr. 219-3747/2004 [online], (2008-01-24),

Tillgänglig

<http://www.boverket.se/templates/Page.aspx?id=389&cpslanguage=SV> (2009-03-16)

Malmö stad:

Möten i staden – om vikten att se den andre i vardagen. Dialog-pm 2006-1,
[online] (2008-03-12)
<http://www.malmo.se/bostadbygge/mediaarkiv/motenistaden.4.10d69f8c11884193e5d80006206.html> (2009-03-25)

Malmö stad:

Välfärd för alla – det dubbla åtagandet, [online] (2007-12-13) Tillgänglig
<http://www.malmo.se/arbeteintegration/valfardforalla/vadarvalfardforalla.4.1dacb2b1077f326f0180002547.html> (2009-03-13)

Regeringskansliet:

Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration, [online]
2008/09:24
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/11/12/80/dcbafb1f.pdf>
(2009-03-13)

Regeringskansliet:

Integration, [online], (2009-03-02) Tillgänglig
<http://www.regeringen.se/sb/d/2279>, (2009-03-13)

Regeringskansliet:

Integration, [online], (2008-09-23) Tillgänglig
<http://www.regeringen.se/sb/d/11041/a/111924> (2009-03-13)